"ज्ञान विज्ञान आणि सुसंस्कार यांसाठी शिक्षण प्रसार"

- शिक्षण महर्षी - डॉ. बापुजी साळुंखे

श्री. स्वामी विवेकानंद शिक्षण संस्था, कोल्हापूर संचलित दत्ताजीराव कदम आर्ट्स, सायन्स ॲंण्ड कॉमर्स कॉलेज, इचलकरंजी.

राज्यशास्त्र विभाग

(Department of Political Science)

Course Outcomes: (COs) The student will able to

BA - I, Political Science Semester - I

Paper I— Introduction to Political Science

- CO 1 Acquire domain Knowledge
- CO 2 Understand importance of Political Science
- CO 3 Understand sub disciplines of Political Science
- CO 4 Understand Concept of State and Democracy
- CO 5 Understand Key Concepts of Political Science

BA-I, Political Science Semester-II

Paper II -Indian Constitution

- CO1- The students will get knowledge about making and philosophy of Indian Constitution
- CO2- The students will become aware about Fundamental Rights
- CO3 The students will become aware about Directive Principles and Fundamental Duties
- CO4- The students will understand about working of Legislature, Executive and Judiciary
- CO5- The students will understand about working and role of Judiciary

B.A.II Political Science - Semester III

Paper-III Political Process in India

- CO1- Imparting knowledge of Political Process in India.
- CO2- Understanding of approaches in Political Process of India.
- CO3- Understand Voting Behaviour.
- CO4- Getting knowledge about Election Commission, Party System, Communalism, Regionalism and Language.

Paper-IV Indian Political Thought Part -I

- CO1- Understand the historical development of Indian Political Thoughts.
- CO2- Understand the relevance of ancient ideas with present time.
- CO3- Understand the trajectory of ideas on key Political questions and institutions of ancient Indian as developed by Kautilya.
- CO4- Understand renaissance and reformation in India and the role of Mahatma Phule and Rajarshi Shahu Chhatrapati in it.
- CO5- Understand the ideas of nationalism of Lokmanya Tilak.

CGE Paper-I Public Administration

- CO1- To impart knowledge about the nature, scope importance of Public Administration.
- CO2- The student will get knowledge about making theoretical clarity of basic concepts and dynamics relating to Public organizations.
- CO3- To familiarise the students with Changing Perspectives of Public Administration.
- CO4- The student will get knowledge about contemporary concepts of Public Administration.

B.A.II Political Science - Semester IV

Paper-V Local- Self Government in Maharashtra

- CO1- To Develop local leadership.
- CO2- To create awareness of the local-self government as well as developmental measures.

- CO3- It will provide knowledge of the local self government in Maharashtra.
- CO4- To understand the role of local-self government as instrument to achieve rural and urban developmental goals.
- CO5- Understand the Constitutional Provision of Local Self Government.

Paper-VI Indian Political Thought - II

- CO1- The student will get knowledge about the development of Indian Political thoughts.
- CO2- Build up basic concepts like -Satya, Ahimsa, Satyagraha, Trusteeship and Sarvodaya of Mahatma Gandhi.
- CO3- Students can understand about Secular Nationalism and Internationalism, Democratic Socialism and Mixed Economy of Jawaharlal Nehru.
- CO4- Students will get ideas about critique of caste system, state socialism &Parliamentary democracy for Social and economic democracy of Dr. B. R. Ambedkar
- CO5- Students can understand the different thoughts of M. N. Roy.

CGE Paper-II Public Administration

- CO1- Get information about Personnel Administration.
- CO2- Get acquainted with the budgetary process in India.
- CO3- Get knowledge about Delegated Legislation
- CO4- Understand New Trends in Public Administration

B.A. III- Political Science (CBCS) Semester - V

Paper No. VII: Political Theory

- CO1- Getting basic knowledge of Political Theory
- CO2- Understanding of approaches to Political Theory
- CO3- Knowing Behavioural movement in Political Science
- CO4- Acquiring knowledge about concepts of Power, Authority and Legitimacy

Semester - V Paper No. VIII Public Administration

- CO1- Acquiring information about various concepts in Public Administration.
- CO2- Getting knowledge about Organization, its Bases, Principles and Units.
- CO3- Getting acquainted with the budgetary process in India.
- CO4- Understanding the interface between citizens and Public Administration; and other agencies in society and Public Administration.

Semester - V - Paper No. IX International Politics

- CO1- Getting acquainted with the concepts and dimension of International Politics.
- CO2 To understand main theories of International Politics.
- CO3- To know the working of international and regional organizations and the new world order that emerged after the end of cold war.

Semester - V Paper No. X Comparative Politics

- CO1- Students will be familiar with basic theory of comparative politics
- CO2- Students be able to understand constitutionalism, federalism.
- CO3- Students shall understand party system and pressure groups and its functioning.
- CO4- Students shall understand classification of political parties and pressure groups.

Semester - V, Paper No. XI Western Political Thought - I

- CO1- Students will get acquainted with the western tradition from Plato to Rousseau.
- CO2- Students will understand the evolution of western Political idea.
- CO3- Students will be able to study historical aspects of western state and society.

B. A. Part III - Political Science - Semester - VI

Semester VI, Paper No. XII: Modern Political Concepts

CO1- Student will know modern concepts such as Feminism, Multiculturalism, Environmentalism and Civil Society etc.

CO2- This will enable students to have comprehensive idea of contemporary scenario in political science.

Semester VI Paper NO. XIII Politics and Movements in Maharashtra

- CO1- Student will know the Political System of Maharashtra.
- CO2- They will understand the process of formation of Maharashtra State
- CO3- Student will know the movements, pressure groups and political parties in Maharashtra.
- CO4- This will provide comprehensive idea of contemporary politics of Maharashtra.

Semester VI Paper No. XIV Foreign Policy of India

- CO1- Student will understand, 'what is Foreign Policy and what are the objectives of Foreign Policy.
- CO2- This will provide comprehensive idea of foundation of Indian Foreign Policy
- CO3- Student will come to know India's relation with super powers and neighboring countries.
- CO4- It will bring attention of the students towards the current national and international political situation and foreign policy.

Semester VI Paper No XV Comparative Government (With special reference to UK & USA)

- CO1- To familiarizes students with composition, functions, and law making process of legislative bodies in UK and USA.
- CO2- To introduce the students with execution process of laws in UK and USA
- CO3- To introduce the Judicial System in UK and USA and procedure of adjudication
- CO4- Students will understand the role of Pressure Groups in the Politics of UK and USA.

Semester VI Paper No. XVI Western Political Thought- II

- CO1- The students will understand Political views of J. S. Mill, Karl Marx, Gramsci & Hannah Arendt
- CO2- The students will get acquinted with various aspects of state and society with western perspective.

"ज्ञान विज्ञान आणि सुसंस्कार यांसाठी शिक्षण प्रसार"

- शिक्षण महर्षी - डॉ. बापुजी साळुंखे

श्री. स्वामी विवेकानंद शिक्षण संस्था, कोल्हापूर संचलित दत्ताजीराव कदम आर्ट्स, सायन्स अँण्ड कॉमर्स कॉलेज, इचलकरंजी. राज्यशास्त्र विभाग

अभ्यासक्रमाचे परिणाम: (COs) विद्यार्थी सक्षम होईल

BA-I.राज्यशास्त्र सेमिस्टर -I.पेपर I--- राज्यशास्त्राचा परिचय

- CO 1 ज्ञान मिळवण्यास.
- CO 2 राज्यशास्त्राचे महत्त्व समजून घ्या
- CO 3 राज्यशास्त्राच्या उपविद्याशाखा समजून घ्या
- CO 4 राज्य आणि लोकशाहीची संकल्पना समजून घ्या
- CO 5 राज्यशास्त्राच्या प्रमुख संकल्पना समजून घ्या

BA- I, राज्यशास्त्र सेमिस्टर- II

पेपर II - भारतीय संविधान

- CO1- विद्यार्थ्यांना भारतीय संविधानाची निर्मिती आणि तत्त्वज्ञान याबद्दल ज्ञान मिळेल
- CO2- विद्यार्थ्यांना मूलभूत हक्कांबद्दल जागरुकता येईल
- CO3 विद्यार्थ्यांना मार्गदर्शक तत्त्वे आणि मूलभूत कर्तव्यांबद्दल जागरुकता येईल
- CO4- विद्यार्थ्यांना विधिमंडळ, कार्यकारी आणि न्यायपालिकेच्या कामकाजाविषयी समजेल
- CO5- विद्यार्थ्यांना न्यायपालिकेचे कार्य आणि भूमिका समजेल

B.A.II राज्यशास्त्र -सेमिस्टर III

पेपर-III भारतातील राजकीय प्रक्रिया

- CO1- भारतातील राजकीय प्रक्रियेचे ज्ञान देणे.
- CO2- भारताच्या राजकीय प्रक्रियेतील दृष्टिकोणांची समज.
- CO3- मतदानाची वर्तणूक समजून घ्या.

CO4- निवडणूक आयोग, पक्ष व्यवस्था, सांप्रदायिकता, प्रादेशिकता आणि भाषा याविषयी ज्ञान मिळवणे.

पेपर-IV भारतीय राजकीय विचार भाग -I

- CO1- भारतीय राजकीय विचारांचा ऐतिहासिक विकास समजून घ्या.
- CO2- सध्याच्या काळातील प्राचीन कल्पनांची प्रासंगिकता समजून घ्या.
- CO3- कौटिल्यने विकसित केलेल्या प्राचीन भारतीयातील प्रमुख राजकीय प्रश्न आणि संस्थांवरील विचारांचा मार्ग समजून घ्या.
- CO4- भारतातील नवजागरण आणि सुधारणा आणि त्यात महात्मा फुले आणि राजर्षी शाहू छत्रपती यांची भूमिका समजून घ्या.
- CO5- लोकमान्य टिळकांच्या राष्ट्रवादाच्या कल्पना समजून घ्या.

CGE पेपर-। लोक प्रशासन

- CO1- लोक प्रशासनाचे स्वरूप, व्याप्ती महत्त्व याविषयी ज्ञान देणे.
- CO2- विद्यार्थ्याला सार्वजनिक संस्थांशी संबंधित मूलभूत संकल्पनांची सैद्धांतिक स्पष्टता आणि गतिशीलता याबद्दल ज्ञान मिळेल.
- CO3- विद्यार्थ्यांना सार्वजनिक प्रशासनाच्या बदलत्या दृष्टीकोनाची ओळख करून देणे.
- CO4- विद्यार्थ्याला लोक प्रशासनाच्या समकालीन संकल्पनांचे ज्ञान मिळेल.

B.A.II राज्यशास्त्र - सेमिस्टर IV

पेपर-V महाराष्ट्रातील स्थानिक स्वराज्य शासनसंस्था

- CO1- स्थानिक नेतृत्व विकसित करण्यासाठी.
- CO2- स्थानिक स्वराज्य संस्था तसेच विकासात्मक उपायांबद्दल जागरूकता निर्माण करणे.
- CO3- हे महाराष्ट्रातील स्थानिक स्वराज्य संस्थांचे ज्ञान प्रदान करेल.
- CO4- ग्रामीण आणि शहरी विकासाची उद्दिष्टे साध्य करण्यासाठी स्थानिक स्वराज्य संस्थांची भूमिका समजून घेणे.
- CO5- स्थानिक स्वराज्याची घटनात्मक तरतूद समजून घ्या.

पेपर-VI भारतीय राजकीय विचार – II

- CO1- विद्यार्थ्याला भारतीय राजकीय विचारांच्या विकासाबद्दल ज्ञान मिळेल.
- CO2- सत्य, अहिंसा, सत्याग्रह, विश्वस्तपद आणि महात्मा गांधींचा सर्वोदय यासारख्या मूलभूत संकल्पना तयार करा.
- CO3- विद्यार्थी धर्मनिरपेक्ष राष्ट्रवाद आणि आंतरराष्ट्रीयवाद, लोकशाही समाजवाद आणि जवाहरलाल नेहरूंची मिश्र अर्थव्यवस्था याविषयी समजू शकतात.
- CO4- विद्यार्थ्यांना डॉ. बी.आर. आंबेडकरांच्या सामाजिक आणि आर्थिक लोकशाहीसाठी जातिव्यवस्था, राज्य समाजवाद आणि संसदीय लोकशाही यांच्या समालोचनाबद्दल कल्पना मिळतील.
- CO5- विद्यार्थी एम.एन. रॉय यांचे वेगवेगळे विचार समजू शकतात.

CGE पेपर-II लोक प्रशासन

- CO1- कार्मिक प्रशासनाविषयी माहिती मिळवा.
- CO2- भारतातील अर्थसंकल्पीय प्रक्रियेशी परिचित व्हा.
- CO3- नियुक्त केलेल्या कायद्याबद्दल ज्ञान मिळवा
- CO4- सार्वजनिक प्रशासनातील नवीन ट्रेंड समजून घ्या

बी.ए. III- राज्यशास्त्र (CBCS) सेमिस्टर - V

पेपर क्रमांक VII : राजकीय सिद्धांत

- CO1- राजकीय सिद्धांताचे मूलभूत ज्ञान मिळवणे
- CO2- राजकीय सिद्धांताच्या दृष्टिकोनाची समज
- CO3- राज्यशास्त्रातील वर्तणूक चळवळ जाणून घेणे
- CO4- शक्ती, अधिकार आणि वैधता या संकल्पनांचे ज्ञान घेणे

सेमिस्टर - V पेपर क्र. VIII लोक प्रशासन

CO1- सार्वजनिक प्रशासनातील विविध संकल्पनांची माहिती घेणे.

- CO2- संस्था, तिचे मूळ, तत्त्वे आणि एकके याबद्दल ज्ञान मिळवणे.
- CO3- भारतातील अर्थसंकल्पीय प्रक्रियेशी परिचित होणे.
- CO4- नागरिक आणि सार्वजनिक प्रशासन यांच्यातील इंटरफेस समजून घेणे; आणि समाज आणि सार्वजनिक प्रशासनातील इतर एजन्सी.

सेमिस्टर -V- पेपर क्रमांक IX आंतरराष्ट्रीय राजकारण

- CO1- आंतरराष्ट्रीय राजकारणाच्या संकल्पना आणि परिमाण यांच्याशी परिचित होणे.
- CO2 आंतरराष्ट्रीय राजकारणाचे मुख्य सिद्धांत समजून घेण्यासाठी.
- CO3- शीतयुद्धाच्या समाप्तीनंतर उदयास आलेल्या आंतरराष्ट्रीय आणि प्रादेशिक संस्थांचे कार्य आणि नवीन जागतिक व्यवस्था जाणून घेणे.

सेमिस्टर - V. पेपर क्र.X. तुलनात्मक राजकारण

- CO1- विद्यार्थी तुलनात्मक राजकारणाच्या मूलभूत सिद्धांताशी परिचित होतील
- CO2- विद्यार्थी संविधानवाद, संघराज्य समजण्यास सक्षम असतील.
- CO3- विद्यार्थ्यांना पक्ष प्रणाली आणि दबाव गट आणि त्याचे कार्य समजले पाहिजे.
- CO4- विद्यार्थ्यांना राजकीय पक्ष आणि दबाव गटांचे वर्गीकरण समजले पाहिजे.

सेमिस्टर – V.पेपर क्र. XI. पाश्चात्य राजकीय विचार भाग – I

- CO1- विद्यार्थ्यांना प्लेटोपासून रुसोपर्यंतच्या पाश्चात्य परंपरेची ओळख होईल.
- CO2- विद्यार्थ्यांना पाश्चात्य राजकीय विचारांची उत्क्रांती समजेल.
- CO3- विद्यार्थी पाश्चात्य राज्य आणि समाजाच्या ऐतिहासिक पैलूंचा अभ्यास करू शकतील.

B. A. भाग III – राज्यशास्त्र – सेमिस्टर – VI

सेमिस्टर VI, पेपर क्र. 12: आधुनिक राजकीय संकल्पना

CO1- विद्यार्थ्याला स्त्रीवाद, बहुसांस्कृतिकता, पर्यावरणवाद आणि नागरी समाज इत्यादी आधुनिक संकल्पना कळतील.

CO2- हे विद्यार्थ्यांना राज्यशास्त्रातील समकालीन परिस्थितीची सर्वसमावेशक कल्पना करण्यास सक्षम करेल.

सेमिस्टर VI .पेपर N0. 13.महाराष्ट्रातील राजकारण आणि चळवळी

- CO1- विद्यार्थ्याला महाराष्ट्राची राजकीय व्यवस्था कळेल.
- CO2- त्यांना महाराष्ट्र राज्य निर्मितीची प्रक्रिया समजेल
- CO3- विद्यार्थ्याला महाराष्ट्रातील हालचाली, दबाव गट आणि राजकीय पक्षांची माहिती होईल.
- CO4- यामुळे महाराष्ट्राच्या समकालीन राजकारणाची व्यापक कल्पना येईल.

सेमिस्टर VI पेपर क्र. 14. भारताचे परराष्ट्र धोरण

- CO1- विद्यार्थ्याला समजेल, 'परराष्ट्र धोरण काय आहे आणि परराष्ट्र धोरणाची उद्दिष्टे काय आहेत.
- CO2- हे भारतीय परराष्ट्र धोरणाच्या पायाभरणीची व्यापक कल्पना प्रदान करेल
- CO3- विद्यार्थ्याला भारताचे महासत्ता आणि शेजारी देशांशी असलेले संबंध कळतील.
- CO4- हे सध्याच्या राष्ट्रीय आणि आंतरराष्ट्रीय राजकीय परिस्थिती आणि परराष्ट्र धोरणाकडे विद्यार्थ्यांचे लक्ष वेधून घेईल.

सेमिस्टर VI पेपर क्र. 15.तुलनात्मक सरकार

(यूके आणि यूएसएच्या विशेष संदर्भासह)

- CO1- विद्यार्थ्यांना यूके आणि यूएसए मधील विधान मंडळांची रचना, कार्ये आणि कायदा बनविण्याच्या प्रक्रियेची ओळख करून देणे.
- CO2- विद्यार्थ्यांना UK आणि USA मधील कायद्यांच्या अंमलबजावणी प्रक्रियेची ओळख करून देणे
- CO3- यूके आणि यूएसए मध्ये न्यायिक प्रणाली आणि निर्णयाची प्रक्रिया सादर करणे
- CO4- विद्यार्थ्यांना UK आणि USA च्या राजकारणातील दबाव गटांची भूमिका समजेल.

सेमिस्टर VI पेपर क्र. 16.पाश्चात्य राजकीय विचार -भाग- II

- CO1- विद्यार्थ्यांना J.S. Mill, Karl Marx, Gramsci आणि Hannah Arendt यांचे राजकीय विचार समजतील
- CO2- पाश्चात्य दृष्टीकोनातून विद्यार्थी राज्य आणि समाजाच्या विविध पैलूंशी परिचित होतील.